

10. Učenici preporučavaju tekst po planu

11. Zadavanje domaće zadaće

Za domaću zadaću učenici mogu po zadanom planu sastaviti sadržaj članka. U tom slučaju nastavnik mora pokupiti tekstove koje su učenici ispunjavali u školi.

D) Zaključak

Sve faze rada obradila sam za vrijeme jednog školskog sata. Učenici su na satu bili vrlo aktivni i s veseljem su prihvatili ovakav oblik rada. Slikovni materijal pokazao se kao izvanredno koristan jer su učenici prije čitanja teksta mogli upoznati njegov sadržaj i tako su odmah aktivno sudjelovali u nastavi.

Domaće zadaće pokazale su da su svi učenici shvatili radnju i da su je znali opisati svojim riječima. Ističem da su i pogreške u domaćim zadaćama bile vrlo neznatne, a mogla sam ih svrstati odmah tako da sam na nekoliko primjera rastumačila čitavom razredu tipične greške.

S obzirom na postignute rezultate, preporučujem ovakav oblik pismenog rada i kao jednu od mogućnosti za pisanje školskih zadaća. Ako se takav tekst obrađuje za školsku zadaću, onda priprema za zadaću može trajati jedan školski sat, a drugi sat može se pisati školska zadaća. Razumije se da je u tom slučaju potreban blok-sat stranog jezika.

Kronika

XI kongres međunarodne federacije profesora stranih jezika (FIPLV), Saarbrücken 4—7. travnja 1972.

Većina će se naših čitalaca sjećati X kongresa FIPLV koji je održan u travnju 1968. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Organiziralo ga je Hrvatsko filološko društvo u ime Saveza društava za strane jezike i književnosti SFRJ, koje predstavlja nastavnike stranih jezika iz cijele Jugoslavije u međunarodnoj federaciji.

XI kongres FIPLV organizira Društvo nastavnika stranih jezika u Zapadnoj Njemačkoj (ADNV) na Sveučilištu u Saarbrückenu od 4. do 7. travnja 1972. Okvirna tema Kongresa je *Nastava stranih jezika sedamdesetih godina — istraživanja i razredna praksa*.

Kongres će započeti dvama plenarnim predavanjima: 1. Prof. dr Rudolf Filipović (Zagreb), *Linguistic Theory and Foreign Language Teaching*; 2. Dr W. Ross (München), *Europäische Gemeinsprache und europäische Nachbarsprachen*.

Nakon tih dvaju plenarnih predavanja rad Kongresa odvijat će se u seminarima i sekcijama, a bit će održano i nekoliko posebnih predavanja iz pojedinih područja jezika i književnosti. Pored već najavljenih referata, kojima

će se uvesti diskusija u seminarima ili sekcijama, bit će održan i veći broj koreferata i saopćenja, pa očekujemo da će i članovi naših republičkih društava učestvovati svojim priložima u radu seminarima i sekcija. Stoga su sva naša društva za strane jezike pozvala članove da prijave svoje učešće na Kongresu.

U seminarima pod vodstvom istaknutih stručnjaka, koji će uvodnim izlaganjem otvoriti rad pojedinih seminara, obrađivat će se ova pitanja: 1. Psihologija učenja i nastava stranih jezika; 2. Didaktički problemi u nastavi njemačkog kao stranog jezika; 3. Problemi nastavnog programa u nastavi stranih jezika; 4. Problemi u nastavi španjolskog jezika; 5. Testovi u nastavi stranih jezika; 6. Izobrazba nastavnika; 7. Analiza pogrešaka u nastavi stranih jezika; 8. Aspekti suvremenog jezika: rezultati istraživanja kompjutorske lingvistike; 9. Pitanja bilingvizma i dvojezična nastava; 10. Audio-vizuelna globalno-strukturalna metoda; 11. Pitanja moderne književne svijesti i kritike; 12. Problemi prevodenja.

Neki od tih seminara nakon uvodnog predavanja nastavit će rad u sekcijama u kojima će se diskutirati o glavnom pitanju nastaviti primjenom na pojedine jezike. Tako će se u *Seminaru 3*, nakon predavanja pod naslovom »Uvod u pitanja nastavnog programa«, taj isti problem dalje diskutirati u sekcijama, i to u nastavi engleskog, fran-

cuskog, ruskog i španjolskog jezika, a posebno u osnovnim i srednjim školama.

Rad u *Seminaru 8* uvest će se izlaganjem o znanstvenim metodama u proučavanju suvremenog jezika, a postaviti će se u sekcijama u kojima će se obrađivati: a) Pitanja sintakse suvremenog njemačkog jezika, b) Pitanja semantike suvremenog francuskog jezika, c) Englesko jezično blago promatrano sinkronijski i dijakronijski, d) Anglofrizijski i romanski elementi u prijelaznom jezičnom prostoru Holandije.

Pored tog organiziranog rada u seminarima i sekcijama u prva dva dana, *Kongres* će pola trećeg i pola četvrtog dana posvetiti nekim posebnim pitanjima vezanim uz nastavu stranih jezika, kao što su tehnička pomagala u nastavi, pitanje prenosa informacija o nauci o jeziku, međunarodna izmjena nastavnika stranih jezika, itd.

Na kraju *kongresa* održat će se *Međunarodni forum*, panel-diskusija na okvirnu temu *Kongresa* »Nastava stranih jezika sedamdesetih godina«, a vodit će je novi predsjednik *FIPLV* dr Paul Hartig (Berlin). Cilj je te diskusije da rezimira rad *Kongresa* i donese neke zaključke i preporuke *Kongresa*. U njoj će učestvovati najpoznatiji stručnjaci predstavnici svih zemalja zastupljenih na *Kongresu*.

Organizatori *Kongresa* pripremaju publikaciju kongresa, koja treba da bude tiskana prije početka *Kongresa*. U toj će se knjizi objaviti skraćeni tekstovi obaju plenarnih predavanja i oko desetak referata o najznačajnijim pitanjima koja će se raspravljati na *Kongresu*.

U okviru *Kongresa* održat će se i dvije izložbe: 1. Izložba knjiga, povezana s »Godinom knjige« koju organizira *UNESKO*; 2. Izložba nastavnih sredstava.

R. F.

Seminari za nastavnike stranih jezika u osnovnim školama u 1971. i 1972. g.

U 1971. godini zavodi za unapređivanje osnovnog obrazovanja organizirali su nekoliko vrlo uspješnih seminara za nastavnike stranih jezika. Tome u prilog najbolje svjedoči činjenica da smo te godine za vrijeme zimskih praznika imali čak tri regionalna seminara za nastavnike engleskog jezika i

dva regionalna seminarina za nastavnike njemačkog jezika, a za vrijeme ljetnih praznika republički seminar za nastavnike engleskog jezika.

Za nastavnike engleskog jezika bili su organizirani ovi seminari:

- Seminar za nastavnike engleskog jezika osječke regije u Osijeku,
- Seminar za nastavnike engleskog jezika splitske regije u Splitu,
- Seminar za nastavnike engleskog jezika zagrebačke regije u Krapinskim Toplicama,
- Seminar za nastavnike engleskog jezika iz čitave Hrvatske u Umagu.

Za razliku od seminarina u Osijeku i Splitu, seminari u Krapinskim Toplicama i Umagu održani su u stacionaru. Svi su seminari bili vrlo dobro posjećeni, tako da je na svakom od regionalnih seminarina prisustvovalo 40—50 polaznika, a na republičkom seminaru u Umagu bilo ih je više od 60.

Predavači na seminarima bili su stručnjaci iz Velike Britanije i SAD. Kao gosti bili su na nekim seminarima i naši istaknuti anglisti s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Tako je na seminaru u Krapinskim Toplicama održao predavanje sveučilišni profesor dr Rudolf Filipović, a na seminaru u Umagu održao je dva predavanja docent dr Vladimír Ivir. Na seminarima je bilo govora i o korištenju televizije u nastavi stranih jezika uz demonstraciju televizijskog tečaja iz engleskog jezika *Slim John*.

Na seminarima su polaznici bili upoznati i s primjenom audiovizuelne globalno-strukturalne metode. Najviše se o tome govorilo na seminaru u Splitu, gdje su polaznici imali prilike da se upoznaju i s vrlo zanimljivim tečajem engleskog jezika za djecu najmlađe dobi. Na seminaru u Umagu, nakon uvodnog izlaganja o novom nastavnom planu i programu za strane jezike bila je vrlo živa rasprava u kojoj su sudjelovali polaznici seminarina i strani predavači.

Za nastavnike njemačkog jezika organizirani su ovi seminari:

- Seminar za nastavnike njemačkog jezika osječke regije u Osijeku.
- Seminar za nastavnike njemačkog jezika zagrebačke regije u Krapinskim Toplicama.

Na seminaru u Osijeku bilo je više od 30 polaznika, a na seminaru u Krapinskim Toplicama bilo ih je 25. Predavači na seminarima bili su stručnjaci

iz Goetheova instituta (Savezna Republika Njemačka) i Herderova instituta (Njemačka Demokratska Republika).

Osnovni cilj svih tih seminara za nastavnike stranih jezika je usavršavanje nastavnika u stručnom i metodskom pogledu. Usavršavanje nastavnika u govornom jeziku u središtu je pažnje, a to se postiže aktivnim govornim vježbama, koje vode isključivo strani predavači. Tako nastavnici imaju prilike da čuju strani jezik direktno sa samog izvora, slušajući predavače kojima je određeni strani jezik materinski. Osim praktične vrijednosti time se postiže i izvanredni psihološki i pedagoški efekt.

U metodskom pogledu vrlo su uspješna predavanja s demonstracijama, koja s grupom učenika vode strani predavači i koja su se već i na prethodnim seminarima dobro afirmirala. Ta predavanja nastavnici vrlo dobro prihvaćaju i ona su uvijek popraćena živim raspravama.

Ne zapostavlja se ni stručna razina. Nastavnici se uvijek upoznaju sa suvremenim lingvističkim kretanjima, a putem vježbi i predavanja iz gramatike usavršavaju i nadopunjuju svoje znanje stečeno na nastavnničkim školama i fakultetima.

Normalno je da je književnost na seminarima za nastavnike stranih jezika u osnovnim školama slabije zastupljena, jer svi ti seminari imaju osnovni cilj usavršavanje u jeziku. No na svim seminarima bila je u većoj ili manjoj mjeri zastupljena analiza književnih tekstova, uglavnom suvremenih pisaca, a bilo je i vrlo uspješnih predavanja o kulturnoj baštini naroda čiji se jezik predaje.

Ove godine predviđen je manji broj seminara za nastavnike stranih jezika, ali oni će biti raznovrsniji u pogledu zastupljenosti svih četiriju jezika koji se u nas uče.

M. D.

Natjecanje učenika u stranim jezicima školske godine 1970/71.

U okviru svojih aktivnosti Zavod za unapređivanje stručnog obrazovanja SRH, radi unapređivanja učenja stranih jezika u školama II stupnja, u suradnji s Hrvatskim filološkim društvom organizira već dvije godine natjecanje učenika u znanju stranih jezika.

Svrha je natjecanja da potakne učenike na daljnje usavršavanje u jeziku, a nastavnike da još više pažnje posvete nastavi te da stalnim radom i bodrenjem pomognu učenicima kako bi svladali ovo korisno znanje.

Školsko natjecanje u 1970/71. izvršeno je krajem ožujka, a testovi su sadržavali materijal iz gramatike, vokabulara, vještine pisanja, razumijevanja i opće kulture.

Natjecanje učenika provedeno je na 48 gimnazija i 16 stručnih škola.

Po jezicima natjecalo se:

engleski kao I strani jezik	1 487 uč.
njemački kao I strani jezik	546 uč.
ruski kao I strani jezik	298 uč.
francuski kao I strani jezik	161 uč.
engleski kao II strani jezik	48 uč.
francuski kao II strani jezik	35 uč.
ruski kao II strani jezik	44 uč.
njemački kao II strani jezik	32 uč.
talijanski kao II strani jezik	95 uč.
ukupno	2 744 uč.

Interesantno je napomenuti da je broj učenika koji sudjeluju u natjecanju podvostručen prema onom od 1969/70. godine, kad se ukupno natjecao 1 321 učenik, pa se u tome vidi povećani interes učenika i zalaganje nastavnika.

Za republičko natjecanje održano 8. svibnja 1971. u *Pedagoškoj akademiji* izabrano je za:

engleski	21 učenik
njemački	16 učenika
francuski	16 učenika
ruski	15 učenika
talijanski	5 učenika

Vrijedno je istaknuti da je u drugom stranom jeziku sudjelovalo 254 učenika, što je zapravo velik broj, jer se II strani jezik kao obavezan predmet tek počeo uvoditi.

Na republičkom natjecanju odgovorili su učenici pismeno (putem testa) i usmeno.

Pismeni test bio je sadržajno sličan testu za školsko natjecanje, a usmeno ispitivanje provedeno je istog dana, a postavljeno je tako da je komisija ocjenjivala gramatičku točnost govora, bogatstvo rječnika, stil, intonaciju i ritam.

Svi učenici (koji nikad nisu bili u zemlji čiji jezik uče) sasvim su se točno izražavali, znali su se pravilno koristiti određenim vokabularom, a mog-

li su i voditi razgovore o svakodnevnim temama. Poseban test pripremljen je za slušanje i razumijevanje stranog jezika, pa je i taj faktor uzet u obzir.

Za republičko natjecanje plasirale su se škole iz raznih gradova SRH: Zabok, Varaždin, Gospić, Split, Pula, Šibenik, Zagreb itd. To ponovo pokazuje interes učenika za strane jezike, naročito u manjim mjestima, za natjecanje.

Interesantno je napomenuti da su se na prvo mjesto osim jezičnih (XVI gimnazija i gimnazija »V. I. Lenjin«) plasirale V i XV gimnazija. Te gimnazije nemaju društveni smjer i zaista je pohvalno da učenici kojima jezici nisu njihovi glavni predmeti, već biologija, matematika, fizika itd., do te mjere vladaju jezikom, usmeno i pismeno, da se mogu staviti uz bok najboljim učenicima iz jezičnih gimnazija.

Komisija za natjecanja odredila je najbolje učenike koji su predstavljali SR Hrvatsku na Saveznom natjecanju u Sarajevu. Rezultati su objavljeni u toku male prigodne svečanosti, kad su učenicima podijeljene vrijedne knjige i nagradna putovanja.

Savezno natjecanje u stranim jezicima održano je u Sarajevu 23. svibnja 1971. Za SR Hrvatsku natjecalo se iz engleskog 10 učenika, iz njemačkog 9 učenika, iz ruskog 5 učenika, iz francuskog 7 učenika, iz talijanskog 3 učenika.

Učenici srednjih škola SR Hrvatske postigli su na saveznom natjecanju vrijedne rezultate, te su zauzeli prva mjesta gotovo u svim jezicima i grupama natjecanja. Treba napomenuti da se na saveznom natjecanju nisu primjenjivali testovi sa zadacima objektivnog tipa, a usmeni dio natjecanja proveden je, osim za učenike iz SR Hrvatske, recitacijama.

Interesantno je da u našoj eri, kad sve češće moramo konstatirati da se učenici nedovoljno zalažu za postizavanje boljeg uspjeha, nailazimo na ova-ko širok odziv na natjecanje u stranim jezicima. To pokazuje da učenici nisu nezainteresirani, već naprotiv, samo što oni traže da ono što uče bude korisno i primjenljivo. Svakako je za njih najveći stimulans kad na putovanjima, kod kuće ili u stranim zemljama mogu razgovarati s ljudima. U tim momentima otvaraju im se širi horizonti i imaju veće mogućnosti da primijene svoje znanje.

I u škol. god. 1971/72. provest će se natjecanje učenika u stranim jezicima, i to školsko u toku veljače, a republičko u drugoj polovici travnja 1972. godine.

Ovdje treba naglasiti dva osnovna faktora koja nastavnici moraju imati u vidu pri određivanju učenika za natjecanje: prvo da se natječu zaista samo najbolji učenici (koji nikada nisu bili u zemlji čiji jezik uče); drugo, da treba da pokažu sposobnost svih vještina koje su u jeziku sadržane. Učenici se moraju sami odlučiti za natjecanje i moraju, kao i na sportskim natjecanjima, biti svjesni toga da ne mogu svi pobijediti. Bitno je sudjelovati i pokazati što se zna.

I ove godine učenici će dobiti vrijedne nagrade: neki knjige, a oni najbolji putovanja u Saveznu Republiku Njemačku, Italiju, Francusku, Sovjetski Savez (na internacionalno natjecanje u ruskom jeziku), a najbolji učenik engleskog jezika na jednogodišnji boravak u SAD.

D. C.

Stručno usavršavanje nastavnika stranih jezika u inozemstvu u 1971. godini

Kao i prijašnjih godina, i u 1971. godini podijeljen je određen broj stipendija nastavnicima stranih jezika za sudjelovanje na tečajevima za stručno usavršavanje, koji se u vrijeme ljetnih praznika, a rjeđe i u toku školske godine, održavaju u više evropskih zemalja.

Za 1971. godinu podijeljena je 41 stipendija. Po pojedinim stranim jezicima taj je broj raspodijeljen ovako:

21 stipendija za sudjelovanje u tečajevima za nastavnike ruskog jezika u Sovjetskom Savezu;

16 stipendija za odlazak na tečajeve za nastavnike njemačkog jezika, i to u SR Njemačku (6 stipendija) i Njemačku DR (10 stipendija);

9 stipendija za nastavnike francuskog jezika, i to za odlazak u Francusku (8) i Belgiju (1);

5 stipendija za nastavnike engleskog jezika za tečajeve u Velikoj Britaniji.

Nastojalo se da raspoložive stipendije budu raspodijeljene što pravednije, pa su zato najprije utvrđeni kriteriji koji će to omogućiti. Tako se pazilo da u obzir dođu nastavnici iz svih

krajeva SR Hrvatske, da ne budu postavljene nastavnici koji rade u za-bitnim mjestima, uzimale su se u ob-zir godine nastavničke prakse, položen stručni ispit, sudjelovanje na domaćim seminarima koje se računalo kao pred-nost za odlazak u inozemstvo. Pred-nost pri raspodjeli imali su naravno oni kandidati koji još nisu boravili u zemlji čiji jezik predaju u školi.

Evo pregleda nastavnika kojima je u 1971. godini na taj način omogućen odlazak na tečajeve u inozemstvo:

Tečajevi ruskog jezika

1. Jelka Božičević, Školski centar za metalce, Sisak
2. Terezija Čeović, Osnovna škola, Oriovac
3. Zlata Fijačko, Osnovna škola, Vugrovec—Kašina
4. Stjepan Godić, Gimnazija, Pakrac
5. Marija Grzelja, Osnovna škola, Sirač
6. Damir Horga, Zavod za fonetiku Filozofskog fakulteta, Zagreb
7. Sonja Jug, Tehnička škola, Split
8. Mijo Jurišić, Osnovna škola »Podmurvice«, Rijeka
9. Ana Kep, Osnovna škola »Jovan Lazić«, Beli Manastir
10. Nenad Kosović, Gimnazija »V. I. Lenjin«, Benkovac
11. Milan Kireta, Osnovna škola »Bratstvo i jedinstvo«, Maja
12. Marija Knezović, Centar za ekonomsko obrazovanje, Daruvar
13. Milena Krampač, Osnovna škola »Boris Kidrič«, Osijek
14. Tomo Peradinović, Osnovna škola »Republika«, Petrijevci
15. Gordana Priznić, Centar za obrazovanje upravnih, turističkih i birotehničkih kadrova, Split
16. Nikola Repac, Osnovna škola »Heroini braća Popović«, Donji Lapac
17. Mato Rezepjak, Osnovna škola, Požeški Brestovac
18. Vjera Rašković-Zec, Školski centar za strojarstvo i elektrotehniku, Zagreb
19. Marija Serdar, Opća srednja škola »Nikola Tesla«, Zagreb
20. Ana Semper, Osnovna škola »Ivo Rodemond«, Rasinja
21. Jelena Gignjević, Školski metalski centar, Bjelovar.

Tečajevi njemačkog jezika

1. Krešimir Aplenc, Eksperimentalna osnovna škola »Jordanovac«, Zagreb

2. Dragica Baretić, Osnovna škola, Novi Vinodolski
3. Ksenija Bekić, Konfekcijski školski centar, Zagreb
4. Vera Bukur, Radničko sveučilište, Rijeka
5. Angelina Dakić, Školski centar, Pakrac
6. Manon Giron, Osnovna škola »Centar«, Rijeka
7. Marija Jakominić, Vježbaonica Pedagoške akademije, Rijeka
8. Ena Keselj, Osnovna škola, Markuševac
9. Boris Kurent, Osnovna škola »Anka Butorac«, Zagreb
10. Nina Mikšić, Škola za zubne tehničare, Zagreb
11. Jasna Milojević, Centar za strane jezike, Zagreb
12. Milan Perković, Gimnazija, Našice
13. Ana Pezelj, Ugostiteljska škola s praktičnom obukom, Zagreb
14. Ernest Šojer, Eksperimentalna osnovna škola »Jordanovac«, Zagreb
15. Milan Todorov, Osnovna škola »Stjepan Supanc«, Vukovar
16. Miroslava Werft, Kemijska tehnička škola, Sisak

Tečajevi francuskog jezika

1. Vesela Barić-Bilić, Osnovna škola »Jerko Lovrić-Srdan«, Mrvaci
2. Dinko Bezerić, Ugostiteljska škola, Split
3. Milica Bukarica, XVI (jezična) gimnazija, Zagreb
4. Branka Čohar, Osnovna škola »Nikola Tesla«, Rijeka
5. Neda Jekić, Osnovna škola »Vladimir Gortan«, Pula
6. Viktorija Klaić, Društvo »Jugoslavija-Francuska«, Zagreb
7. Tamara Kolombo, Gimnazija »Mirko Lenac«, Rijeka
8. Olga Perišin, Gimnazija »Dr Ivan Ribar«, Karlovac
9. Zdenka Valdžić, Ugostiteljski školski centar, Zagreb.

Tečajevi engleskog jezika

1. Marija Kalajžić, Gimnazija, Omiš
2. Ivanka Klarić, Gimnazija, Opatija
3. Antonija Kremsner-Vojnić, Osnovna škola »Braća Ribar«, Osijek
4. Nada Matelj-Rašić, Osnovna škola, Metković
5. Zvonko Perović, Gimnazija, Zabok.

Z. M.

Naša pošta

Pitanje: Na savjetovanju za ekonomske škole koje se održalo u Zagrebu postavila je nastavnica O. R. iz Novske pitanje da li su u nas izdani udžbenici ruskog jezika za III i IV razred ekonomskih škola.

Odgovor: U izdanju »Školske knjige« izašao je samo udžbenik ruskog jezika za I razred ekonomske škole. Autor je Sakač. Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije izdao je udžbenike ruskog jezika za sva četiri razreda ekonomske škole, i to: Rade Kuzmanić, *Ruski jezik za I razred ekonomske škole*; Todor Manević, *Ruski jezik za II razred ekonomske škole*; T. Manević-R. Kuzmanić, *Ruski jezik za III razred ekonomske škole* i Milojka Hadžistević-Boris Belousov, *Ruski jezik za IV razred ekonomske škole*. U ostalim našim republikama posebni udžbenici ruskog jezika za ekonomske škole nisu izdavani.

M. S.

Pitanje: Na jednom sastanku nastavnika stranih jezika nakon mog izlaganja o ulozi televizije u nastavi stranih jezika, upitao me jedan mlađi kolega: Vi propagirate A-V metodu i A-V sredstva, a posebno televiziju kao najefikasnije pomoćno sredstvo u nastavi stranih jezika. Kad se služimo tim pomagalicama, postizemo bolje rezultate na razini izgovora i u sposobnosti govora. Kad se naš rad vrednuje, služimo se testovima koji ocjenjuju učenikovo pasivno znanje jezika, tj. ne testiramo sposobnost naših učenika u govoru tog jezika.

Odgovor: Vi i svi Vaši kolege koji su se našli u istom položaju u pravu ste. Osnovni princip testiranja mora biti da testiramo ono što je cilj nastave na tom stupnju i u tom vremenskom razdoblju. Ako su testovi bili namijenjeni testiranju pasivnog znanja većine učenika, trebalo je ipak barem dio testova usmjeriti na testiranje sposobnosti govora stranog jezika. Testiranje i sastavljanje testova vrlo je složeno i važno pitanje (kojemu je bio posvećen i jedan međunarodni seminar u Zagrebu), pa ćemo u jednom od idućih brojeva obraditi to pitanje u posebnom članku.

R. F.

Prikazi knjiga

Aktivne metode i moderna pomagala u nastavi stranih jezika

Uredio: Rudolf Filipović. Izdanje: Školska knjiga, Zagreb, 1971. str. 539.

To je zbirka od 80 što predavanja, što referata i koreferata održanih na jubilarnom X kongresu Međunarodne federacije profesora stranih jezika, održanom 5—9. 4. 1968. godine u Zagrebu. Iako je između kongresa i izlaska zbirke iz tiska prošlo podosta vremena, knjiga će, nema sumnje, obradovati onih 900 sudionika kongresa, koji će u njoj naći kompletne materijale, kako one koje su osobno čuli i prodiskutirali po sekcijama, tako i one koje nisu mogli pratiti tom prilikom, jer su se mnoge sekcije održavale paralelno. Za sve one stručnjake, teoretičare ili praktičare, koji se u bilo kojem obliku bave problemima podučavanja stranih jezika, ova knjiga može poslužiti kao bogati izvor informacija o sadašnjem stanju u struci.

Kako se kaže u urednikovom predgovoru, zaključci kongresa i preporuke već su izašli pod naslovom *Conclusions and Recommendations of the Congress*, uredio je R. Filipović, u Zagrebu 1968, a londonsko izdavačko poduzeće Oxford University Press, u izboru istog urednika, izdalo je 5 predavanja i 15 referata pod naslovom *Active Methods and Modern Aids in the Teaching of Foreign Languages — Papers from the Tenth FIPLV Congress*, London 1972. Ovaj izbor izašao je na izvornim jezicima na kojima su referati čitani na kongresu.

Cilj je knjige koju želimo prikazati da se referati održani na kongresu učine pristupačni svima »koji se zanimaju za metode i nova pomagala u nastavi stranih jezika«. Značenje ove knjige je i u tome što su ovdje, za razliku od londonskog izdanja, objavljena sva predavanja i referati s kongresa, iako u prijevodu na hrvatski, odnosno u hrvatskom i srpskom originalu. Završavajući svoj predgovor, urednik izražava nadu da će se zbornik primiti s onom intencijom s kojom je pripreman, tj. »da služi kao izvor informacija i iskustava teoretičara i praktičara, nastavnika na svim razinama, stručnja-

ka koje povezuje jedna velika misao i želja, a to je da pomognemo jedan drugome u radu, da učinimo sve što svaki od nas može za unapređenje metoda i nastavnih sredstava u podučavanju stranih jezika i da time ispunimo svoju dužnost kao nastavnici i stručnjaci za strane jezike».

Knjiga je podijeljena u tri dijela: plenarna predavanja, predavanja i referati u sekcijama, i nekoliko referata izvan sekcija. Predavanja i referati imaju internacionalni karakter, jer su njihovi autori stručnjaci iz mnogih evropskih, a nekolicina iz izvanevropskih zemalja.

Predavanja su tiskana ovim redoslijedom: 1. Einar Haugen (Cambridge, Mass., SAD) »Dvojezičnost kao društveni i osobni problem«, 2. Ludwik Zabrocki (Poznań, Poljska) »Kibernetički modeli učenja i programirana nastava stranih jezika«, 3. Renzo Titone (Rim, Italija) »Psiholingvistički model učenja gramatike i nastava stranog jezika«, 4. E. M. Stepanova (Moskva, SSSR) »Mjesto gramatike u početnoj etapi nastave«, 5. Denis Girard (Paris, Francuska) »Direktna metoda i audiovizuelne metode«, 6. W. R. Lee (London, Velika Britanija) »Pomagala i djelatnost u učenju stranog jezika«.

Ostala predavanja i referati podijeljeni su u šest sekcija: 1. Audiovizuelne metode i pomagala u nastavi stranih jezika, s podsekcijama: Audiovizuelna sredstva, Radio i televizija, A-V tečajevi (35 referata); 2. Programirana nastava stranih jezika (9 referata); 3. Nastava stranih jezika u dvojezičnoj sredini (8 referata); 4. Literatura i civilizacija u nastavi stranih jezika (10 referata); 5. Tehnički jezik u nastavi stranih jezika (7 referata); 6. Kontrastivna lingvistika i nastava stranih jezika (5 referata).

Neka od plenarnih predavanja direktno se uklapaju u pojedine sekcije, uvodeći ih tako reći prikazivanjem teoretskih postavki te principa i problema bilo izučavanja, bilo primjene u nastavi.

Tako je predavanje eminentnog američkog lingvisti Einarha Haugena lucidni prikaz problematike koja prati pojavu dvojezičnosti, te lingvističkih, psiholoških i političkih implikacija što ih ima za pojedinca i zajednicu. Ludwik Zabrocki u svom predavanju iznosi za našu nastavu novi pristup shvaćanju nastavnog procesa, te precizno matematsko programiranje njegovih po-

jedinih faza i razina. Ovdje se uvodi i terminologija iz teorije informacija i kibernetike, koja će zajedno s novim načinom programiranja nastave u budućnosti sigurno biti poznata i svakodnevna svakom nastavniku. Denis Girard opisuje principe audiovizuelne nastave i čitavu skalu suvremenih nastavnih tehnika. Ne tako direktno vezano uz principe audiovizuelnih metoda, W. R. Lee iznosi neke korisne aktivne metode i pomagala za nastavu u razredu, a E. M. Stepanova daje praktički prikaz prezentiranja ruske gramatike po unaprijed planiranom programu koji uzima u obzir razne faktore koji pramažu ili smetaju pri učenju stranog jezika. Po svom načinu iznošenja teme, ovo bi se predavanje bolje uklapalo kao referat u nekoj od sekcija, vjerovatno u *Sekciju 2*. R. Titone razlaže psiholingvistički aspekt u podučavanju stranih jezika, ukazujući na važnost takvog pristupa u modernoj nastavi.

Gotovo polovica svih predavača i govornika opredijelila se da izlaže i raspravlja u *Sekciji o audiovizuelnim metodama u nastavi stranih jezika*, po čemu se može zaključiti da za takve metode postoji veliko zanimanje u čitavoj Evropi. To je, očito, od svih modernih metoda najrazrađenija, teoretski i praktički. U ovoj sekciji iznesene su teoretske postavke audiovizuelne globalno strukturalne metode, praktički prikazi postupaka u nastavi raznih jezika (engleski, francuski, talijanski, njemački, ruski) u razredu i laboratoriju, upotreba raznih strojeva, od udomaćenog magnetofona, do manje poznatih nastavnih strojeva poput magnetografa ili SUVAG-linguae. Tu su iznesena i neka iskustva u korištenju tečajeva na radiju i televiziji i izneseni njihovi nedostaci i dobre strane, a opisan je i čitav spektar audiovizuelnih tečajeva za govornike raznih jezika (hrvatskosrpski, mađarski, njemački itd.) i najrazličitije dobi (od predškolskog uzrasta do tečajeva za odrasle). Tu se većinom imaju na umu različite namjene tih tečajeva, o kojima se brine i sastavljač tečaja i voditelj, adaptirajući metode i tok nastave prema cilju koji želi postići. Iako većina autora govori bezrezervno u prilog metodi koju opisuje, ona nije ostala i bez riječi kritike i prijedloga kako da se upotpune njeni nedostaci.

Sekcija o programiranoj nastavi sadrži nekoliko referata koji pristupaju programiranju nastavnog procesa kako ga shvaća suvremena znanost, razrađujući matematske programe za nastavnu

progresiju u laboratoriju, s nastavnim strojevima, često namijenjenim samostalnom učenju stranih jezika, što bi potpomoglo nastavu tih predmeta na područjima gdje se zbog geografskih i socijalnih uvjeta teško može organizirati klasičan tip nastave po razredima, uz svakodnevno vodstvo nastavnika. Ostali referati opisuju planiranje nastavnog procesa za različite jezične razine (gramatika, vokabular), koje je sastavni dio rada svakog iskusnog i metodski obrazovanog nastavnika, koji na taj način osigurava optimalne rezultate svog truda.

Autori članaka iz *Sekcije o dvojezičnoj sredini* većinom iznose svoja iskustva i rezultate istraživanja interferencije, tj. smetnji što ih izaziva prvi jezik prilikom usvajanja drugog jezika i s time povezanih vještina, a prikazuju i sociolingvističku situaciju koja nastaje u dvojezičnim skupinama. Prikazani su problemi iz Irske, Makedonije, Vojvodine, Lužice, Belgije, te sve rašireniji problem dvojezične djece »Gastarbeiter«.

U *Sekciji o literaturi i civilizaciji u nastavi stranih jezika* autori se zalažu za posvećivanje veće pažnje civilizaciji i kulturi naroda čiji se jezik izučava, što se često zanemaruje ili prikazuje na izvitoperen način, koji ne odgovara stvarnosti i uzrokuje stvaranje ili učvršćivanje predrasuda o pojedinim narodima. Postupnim uvođenjem suvremenih tekstova, koji bi se kritički proučavali, a iznosili bi objektivnu sliku odnosnog naroda, njegova načina života i kulturnih baština, i koji bi za razne stupnjeve nastave mogli uključivati tekstove iz dječje, narodne ili lijepe književnosti, pridonijelo bi se ne samo jezičnom obrazovanju nego i etičkom odgoju učenika.

Mnoge stručne škole drugog stupnja i fakulteti zahtijevaju da se u nastavi stranih jezika učenici upoznaju i s osobitom terminologijom svoje struke, kako bi bili sposobni služiti se stručnom literaturom, a i saobraćati na nekom stranom jeziku, što je osobito važno za pripadnike malih naroda. Takva nastava mora premostiti dosta teškoća, jer je njena specifična problematika malo obrađivana, a i broj sati kojim obično nastavnik jezika raspolaže na takvim školama i fakultetima je nedovoljan. U ovoj sekciji je opisan i rad *Visoke škole za simultane i konsekutivne prevodioce* u Trstu, kao i suradnja koju s tom školom predviđa *Ekonomski fakultet* u Rijeci.

Kontrastivna lingvistika je područje proučavanja jezika koje posljednjih godina zaokuplja mnoge lingviste širom svijeta, a u Evropi u ovom času radi nekoliko projekata (jedan u Jugoslaviji) na sistematskom proučavanju sličnosti i razlika među nekim evropskim jezicima, te mogućnosti primjene sistematičanog saznanja u nastavi stranih jezika u određenoj jezičnoj sredini. Referati iz ove sekcije djelomično su teoretski i principijelno postavljeni, tako da se još neupućeni čitalac može upoznati s osnovnim postavkama kontrastivne lingvistike, kao i s novim saznanjima i metodama suvremenih lingvističkih teorija, posebno transformaciono-generativne gramatike, koje se primjenjuju u kontrastivnim izučavanjima. Jedan referat sažeto opisuje principe, cilj i zadatke jednog od projekata, koji izučava engleski i njemački. I ovdje, kao i u sekciji o programiranoj nastavi, neki referati pokazuju kako i kontrastivnost, kao i programiranje nastave, za iskusnog nastavnika stranog jezika ne znači ništa novo; i to je metoda koju sam primjenjuje u svom radu, iako intuitivno, dok spomenuti projekti i znanstvenici koji na njima surađuju nastoje uz sistematizaciju podataka i metoda dati i čvrstu teoretsku osnovicu, kako bi primjena novih saznanja bila što efikasnija.

Upada u oči isprepletenost problema i pristupa, što se odražava u svim referatima, koje opći naslov kongresa stvarno povezuje. Iz njih je očito da se sve moderne metode osnivaju na sličnim principima: jezik se promatra kao sredstvo komuniciranja, a metode podučavanja jezika su tome podređene, da bi se što uspješnije i potpunije omogućilo usvajanje stranog jezika kao novog sredstva komunikacije, te uklonile smetnje, bile one izgovorne, gramatičke, semantičke, ili stilističke naravi. Mnogi govornici ističu potrebu da se surađuje na međunarodnom planu kako bi se postigao taj cilj, a nerijetko se javlja i misao da podučavanjem jezika širim svestrano razumijevanje među narodima i uzajamno poštovanje.

Na kraju, da se osim ovog općeg duha suradnje kojim odišu referati, i praktične korisnosti za sve »potrošače« literature o jezičnoj didaktici, teoretičare i praktičare, spomene i da su referati uglavnom solidno prevedeni, a kako je uz svaki napis navedeno i ime prevodioca, postoji demokratska mogućnost davanja pohvale i pokude na pravu adresu.

Zbornik referata s *X kongresa FIPLV* je svakako knjiga korisna za svakog tko se bavi nastavom stranih jezika, a osobito za nastavnike praktičare, na koje se očito mislilo i pri određivanju popularne cijene ovog izdanja.

Dora Maček

Rudolf Filipović:

Kontakti jezika u teoriji i praksi

Izdanje: »Školska knjiga«, 1971, str. 142.

Ova se knjiga profesora Filipovića sastoji od tri dijela. U prvom se dijelu govori o *kontaktu jezika* pri nastavi engleskog kao stranog jezika, u drugom o *kontrastivnim problemima* koji se u tom procesu javljaju, i u trećem dijelu o *jezicima u kontaktu* kako tu disciplinu poznaje lingvistika posljednjih tridesetak godina (u smislu Martinetovom i Weinreichovom).

Prva skupina članaka o nastavi jezika i njenoj vezi sa znanosti o jeziku, *Nastavne metode*, nastala je između 1946. i 1970. i za svakoga čitaoca koji je studirao anglistiku na Zagrebačkom sveučilištu u prvih desetak poslijeratnih godina bit će pored instruktivnog pomalo i sentimentalno štivo, jer će se prisjetiti da je profesor Filipović »glasno smišljao« neke od ovdje iznesenih ideja i nastavnih principa proučavajući tečajeve modernog engleskog jezika i fonetike i vodeći razgovore sa svojim studentima. Iz ovih prvih pedesetak stranica teksta proizlaze tri veće preokupacije autora, a to su prije svega *priznavanje prava građanstva fonetici* u nastavi engleskog jezika kod nas, izrada *audio-vizuelnog tečaja* engleskog jezika i, kao posljednje, prihvaćanje važne uloge *kontrastivne analize* u poučavanju stranih jezika. Sve te tri preokupacije zanimljive su i važne. Autor naglašava da su sve tri osnovane na idejama do kojih je došao baveći se naukom o jeziku. One teku i kronološki logično. Kad bi ovaj recenzent bio prisiljen da bira koja je od tih preokupacija bila najvažnija u našim nastavnim prilikama, vjerojatno bi se opredijelio za prvu zbog njenog teoretskoga i praktičnog značenja. Mnogi nastavnici engleskog jezika uzimaju danas za gotovo primjenu fonetike u nastavi. Iz članka profesora Filipovića proizlazi, međutim, kako je trebalo upornosti da se dokaže ondašnjim mjerodavnima u škol-

stvu vrijednost takve »novotarije«. A kad je riječ o primjeni lingvističke misli u nastavi jezika, onda je ovdje ta misao izravno djelovala na praksu. Lingvistika u ovom stoljeću naglašuje važnost govora, a govorom se prije svega i bavi da bi o jeziku kao apstraktnom sustavu nešto saznala. A što je zapravo poklanjanje važnosti fonetici, Međunarodnom fonetičkom pismu (IPS), izgovorenoj riječi i rečenici ako ne ostvarivanje ovog lingvističkog principa, istina ne u analizi jezika, već u njegovu poučavanju. Brzopleto primjenjivanje lingvističkih shvaćanja u nastavi stranih jezika može biti običan balast, ali u slučaju davanja prvenstva govoru sretno se poklapa lingvističko shvaćanje jezika s interesom učenika i nastavnika jednog živog jezika. A otpor koji se javljao takvom pristupu imao je sigurno više uzroka, no najvažniji je tradicionalno shvaćanje što vuče korijene od metode poučavanja klasičnih jezika, mrtvih jezika, koji su se svladavali i

poučavali drukčijim ciljem. Ne želeći umanjiti vrijednost onim drugim dvjema autorovim preokupacijama, ostvarenje prve bio je golem doprinos napretku naše engleske jezične pedagogije.

Čitatelja nastavnika vjerojatno će posebno zainteresirati članak »*Audio-vizuelna metoda i govorni jezik*«, gdje se koncizno nabrajaju i ilustriraju glavne osobitosti govornog jezika, uključujući

tu i različite stilove u govoru. O ovome je u posljednjih desetak godina mnogo pisano i razglabano u vezi s praćenjem i izučavanjem jezične upotrebe, pa će članak koristiti kao koncizan uvod u kompleksnije štivo o ovom problemu.

Nešto više o primjeni kontrastivne analize (o kontrastivnosti će još biti riječi na drugom mjestu u knjizi) o kojoj se u krugovima naših anglista mnogo govori u posljednje vrijeme zbog istraživanja koja se vrše u Institutu za lingvistiku, saznat će čitatelj iz članka *Pedagoška primjena kontrastivne analize*. I ostali članci pružit će nastavnicima engleskog jezika dovoljno informacija i pitanja za razmišljanje.

U članku *Udio lingvistike u formiranju metoda u nastavi stranih jezika* autor pokazuje kako pojedini lingvistički pravci utječu na intenziviranje pojedinih vidova vježbi i prezentiranja jezičnih uzoraka. Kao što sugerira autor, teško je reći da su najnovija transformacijsko-generativna gledanja za sada dala nešto osobito novo metodi nastave, već su aktivirala neke načine prezentiranja jezičnih struktura koji su otprije poznati, ali su bili donekle potisnuti strukturalističko-bihejvioralnim utjecajem. TG-gramatika bavi se zajedničkim obilježjima jezika i objašnjavanjem nastanka pojedinih površinskih struktura, dok same površinske strukture nisu njena glavna preokupacija. Preokupacija nastavnika i učenika upravo su te površinske strukture i prvenstveno pojavna strana jezika. Daleko smo od toga da kažemo kako među TG-gramatikom i nastavom jezika nema dodirnih točaka, no za sada su one neizravne.

U drugom dijelu knjige, na 28 stranica, govori se o kontrastivnoj analizi, od pitanja termina *kontrastivnost*, preko teorijskih problema takve lingvističke analize do sasvim praktičnih rješenja do kojih je autor došao pri organiziranju *Jugoslavenskog kontrastivnog projekta*. Glavni je cilj ovog projekta što sistematičniji popis sličnosti i razlika, a osobito razlika, u strukturama engleskog i hrvatskog ili srpskog da bi se na taj način predvidjele teškoće na koje će nailaziti učenik i da se one vješto organiziranom nastavom i nastavnim materijalom uklone. Usput spomenimo da neka rudimentarna kontrastivna analiza postoji otkad se poučavaju jezici, da se u sustavnom obliku učvršćuje u krilu post-Bloomfieldskog strukturalizma koji joj daje teorijsku

osnovu i da se ta osnova pokazala neadekvatna sa stajališta novijih gledanja na jezik, pa je teorija kontrastivne analize u fazi reformulacije. To se odražava i na teoretskom pristupu Jugoslavenskog projekta, koji je svjesno eklektičan.

Ono što je dosada u okviru tog projekta objavljeno, a to su tri vrste publikacija: *Studies* (izašla su četiri sveska) sa stanovitim teorijskim pristupom, *Reports* (dosad je izašlo pet svezaka) s iscrpnom analizom pojedinih gramatičkih struktura u engleskom i njihovim ekvivalentima u hrvatskom ili srpskom s posebnim obzirom na razlike u strukturama i *Pedagogical Materials* koji iz analiza objavljenih u *Reports* nastoji izvući sve ono bitno što se može primijeniti u nastavi engleskog, lijep su uspjeh projekta i doprinos našoj jezičnoj pedagogiji. Iako je krajnji cilj projekta da se sastavi kontrastivni gramatički opis engleskog i hrvatskog, postojeći materijal već može služiti marljivom nastavniku da dobije uvid u neke probleme koje je možda naslućivao ili o njima nije uopće razmišljao.

Nije nam poznato koliko su nastavnici engleskog čuli o kontrastivnom projektu. Ovaj pregled iz pera čovjeka koji je cijeli pothvat teorijski i praktično organizirao pomoći će čitaocu da dobije sliku cijele problematike.

Treći dio možda je i najzanimljiviji bilo kao informativno štivo nastavnicima, bilo kao način da se sagleda jedan važan dio naučnog rada u koji je prof. Filipović uložio nekoliko godina, a još uvijek na njemu radi. Riječ je o lingvističkoj disciplini poznatoj kao *jezici u kontaktu i jezično posuđivanje*. U dva poglavlja *Povijesni pregled i Teorija* iznosi se što su istaknuti filolozi i lingvisti izrekli o problematici tzv. miješanja jezika, za što je konzultirana opsežna literatura na više evropskih jezika. Ipak Haugen i Weinreich, čini se, najjače utječu na autorovo stajalište. Ta dva poglavlja zahtijevat će nešto jaču koncentraciju čitaoca, jer je autor na kratkom prostoru iznio mnogo informacija, no nagradu za taj trud čitatelj će sigurno naći u trećem dijelu *Primjena i praksa*, gdje su, slijedeći zacrtane teoretske poglede, klasificirane mnoge pojave posuđivanja engleskih elemenata u hrvatski na fonološkom, morfološkom i semantičkom nivou. Dok su pojave na fonološkom nivou direktno u vezi s nastavom jezika, jer upozoravaju nastavnika na teškoće koje će uče-

nici imati u izgovoru, pojave na morfološkom i semantičkom nivou zanimljivi su tekstovi za opću lingvističku naobrazbu jednog anglista. Tu je sabran dugogodišnji trud u sakupljanju i tumačenju posuđenica.

Ovu knjigu možemo sa zadovoljstvom pozdraviti i preporučiti nastavniku engleskog jezika. Ako budemo imali više takvih radova u budućnosti, to će se odraziti na kvaliteti nastave engleskog jezika u nas.

Damir Kalogjera

Žarko Muljačić:

Introduzione allo studio della lingua italiana.

Torino, Einaudi 1971, 388 str.

Ovim priručnikom talijanska lingvistička literatura obogaćena je djelom koje će brzo postati nezamjenjivim pomagalom za sve italijaniste. Na gotovo 400 stranica prikladnog formata autor je sabrao i pregledno sredio 1513 bibliografskih jedinica, za koje on sam kaže da predstavljaju »una meditata scelta bibliografica, una bibliografia ragionata delle opere dedicate interamente o in parte alla lingua italiana e/o ai suoi dialetti«. To je, dakle, izbor bitnih djela iz širokog naučnog područja od opće lingvistike i romanistike do tipologije talijanske gramatike i povijesne perspektive talijanskog jezika, a obuhvaća i promišljenu selekciju djela iz područja jezične stilistike kao i graničnih disciplina koje imaju veze s jezikom. Bibliografski podaci popraćeni su zbiljenim, ali jasnim uputama i napomenama tako da djelo predstavlja pravu malu enciklopediju talijanske lingvistike.

Naše je zadovoljstvo još veće zbog toga što je to djelo našega autora, uvaženog romanista zadarskog Filozofskog fakulteta, koji je u relativno kratkom vremenu svojim naučnim radovima stekao međunarodno priznanje te mu je stoga bio povjeren i ovaj zadatak. Djela ovakve vrste ne nastaju, dakako, odjednom pa je i ova knjiga imala svoga prethodnika. Bila su to sveučilišna skripta što ih je Muljačić 1956. štampao u Zagrebu kao ondašnji asistent pri talijanskoj katedri profesora M. Deanovića. Već je onda na onih 80 stranica velikog formata naš autor uspio stvoriti veoma koristan orijentacioni vodič za naše studente talijanskog

jezika, pri čemu je osobito imao na umu ondašnji književni fundus seminarskih i drugih naših knjižnica. Taj kriterij nije, dakako, trebao da bude ispunjen u ovom, mnogo šire zamišljenom priručniku koji je namijenjen međunarodnoj italijanističkoj javnosti.

Knjiga je podijeljena na tri dijela, a svemu prethodi koncizan uvod (*«Prefazione»*, str. 9—20), gdje su izneseni opći kriteriji i navedeni glavni izvori kojima se autor poslužio (Hall, Rohlf i dr.). Zanimljiva je napomena da italijanistika od 1960. naovamo bilježi golem napredak. U tom je razdoblju veoma narastao broj lingvističke literature, što originalne što prevedene s raznih jezika. A tu bismo mogli navesti i Muljačićevo fundamentalno djelo *«Fonologia generale e fonologia della lingua italiana»*, Bologna 1969.

U prvom dijelu svoje *«Introduzione»* (str. 35—109) autor navodi i popraćuje korisnim bilješkama oko 300 naslova djela općeg karaktera s područja romanske i talijanske lingvistike i daje pregled najvažnijih talijanskih enciklopedija i enciklopedijskih rječnika te biografskih repertorija i djela s područja graničnih znanosti lingvistike (povijesti, geografije, povijesti umjetnosti i dr.). Nije potrebno isticati kako je autor već samim time olakšao posao svakom ozbiljnom istraživaču na području talijanske lingvistike. Ali su u tom pogledu još važniji podaci koji se mogu crpiti iz drugog dijela knjige (str. 113—336), a to je upravo glavni dio ovoga nezamjenjivog priručnika. Tu su navedena djela izašla sve do 1970. godine, a od temeljnog su značenja za proučavanje talijanske fonetike, fonologije, morfologije, semantike, sintakse, leksika, kao i onomastike, geonimije, lingvističke stilistike. Slijede djela koja obrađuju pojedina razdoblja povijesti talijanskog jezika s raznih aspekata (fonološkog, morfološkog itd.). Tu se navode i studije o tuđim elementima u talijanskom leksiku, o talijanskoj dijalektologiji i dr. U trećem, završnom dijelu (str. 339—346) navode se razne bibliografije, a zatim slijedi na 16 stranica popis raznih dodataka, uglavnom naslovi knjiga izašlih za vrijeme štampanja toga Muljačićeva *Uvoda u studij talijanskog jezika*. Treba također istaknuti dva odlična indeksa, jedan analitički, a drugi imena, a s time u vezi i popis bibliografskih kratica pojedinih lingvističkih časopisa (str. 21—32).

Sve u svemu, italijanisti čitavog svijeta bit će zahvalni profesor Muljačiću

ću na velikom uloženom trudu, osobito na točnosti izrade te fundamentalne bibliografije. U cijeloj knjizi gotovo i nema tiskarskih pogrešaka. Posebnu zahvalnost duguju mu naši domaći autori kojih su naučni doprinosi na polju italijanistike postali Muljačićevim registriranjem pristupačni široj međunarodnoj javnosti.

Josip Jernej

Bibliografija

Engleski jezik (Sastavili: V. Ivir i D. Kalogjera)

William Francis MACKKEY, *Language Teaching Analysis*, Longmans, Green & Co. Ltd., London, 1965, 554 str. Knjiga daje sveobuhvatni prikaz svega onoga što bi nastavnik stranog jezika morao poznavati i u svom radu primjenjivati: jezičnu analizu, nastavne metode i nastavni proces. Izlaganje je izvanredno sistematično, a sama bibliografija iznosi 80 str.

H. A. GLEASON, Jr., *Linguistics and English Grammar*, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1965, 519 str.

Autor ispituje nekoliko tipova gramatika engleskog jezika u njihovoj lingvističkoj perspektivi i pokazuje kako se svaki od njih primjenjuje u nastavi i kako može poslužiti u nastavi književnosti, razvijanju sposobnosti pismenog i usmenog izražavanja i sl.

Owen THOMAS, *Transformational Grammar and the Teacher of English*, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1965, 240 str.

Jedna od prvih »popularizacija« transformacijsko-generativne teorije za potrebe nastavnika. Premda je ta teorija u međuvremenu pretrpjela znatne izmjene, ova knjiga ipak još i sada omogućuje najlakši pristup tom (ne baš uvijek lako razumljivom) smjeru u suvremenoj lingvistici.

Paul ROBERTS, *Modern Grammar*, Harcourt, Brace & World, Inc., New York, 1967, 439 str.

Ova knjiga primjer je transformacijske gramatike engleskog jezika izložene na lak i pristupačan način, bez opterećenosti tehničkim detaljima i kompliciranom terminologijom.

Ronald W. LANGACKER, *Language and Its Structure — Some Fundamental Linguistic Concepts*, Harcourt, Brace & World, Inc., New York, 1967, 260 str.

Knjiga govori o prirodi i strukturi jezika sa stajališta suvremene lingvistike, što prije svega znači sa stajališta transformacijsko-generativne teorije. Namijenjena je onima koji se žele upoznati s osnovnim pojmovima i pitanjima jezične znanosti.

William E. RUTHERFORD, *Modern English*, Harcourt, Brace & World, Inc., New York, 1968, 482 str.

Ovo je zapravo izvrstan udžbenik za napredne studente kojima engleski nije materinski jezik. Usmjerenje mu je transformacijsko-generativno, i on bez teške terminologije uspješno primjenjuje rezultate najnovijih ispitivanja engleskog jezika u nastavi tog jezika.

D. Terence LANGENDOEN, *The Study of Syntax*, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1969, 174 str.

Ovo je pokušaj transformacijsko-generativne obrade sintakse engleskog jezika. Nakon objašnjenja osnovnih pojmova, autor navodi primjere nekih transformacija u engleskom jeziku kako ih je jezična znanost tumačila u vrijeme pisanja ove knjige. Na kraju je vrlo koristan glosar s objašnjenjima pojedinih naziva koji se koriste u transformacijsko-generativnoj teoriji.

William MORRIS, Editor, *The American Heritage Dictionary of the English Language*, Houghton Mifflin Company, Boston, 1969, L + 1550 str.

Pouzdan i suvremen rječnik engleskog jezika s oko 155 000 natuknica i bogatim ilustracijama. Posebna je vrijednost ovoga rječnika što na temelju posebne ankete donosi savjete o upotrebi pojedinih riječi i jasne oznake njihova položaja u jeziku (kolokvijalizam, slang, nestandardni izraz i sl.).

David B. GURALNIK, Editor in Chief, *Webster's New World Dictionary of the American Language*, Second College Edition, The World Publishing Company, New York, 1970, XXXVI + 1692 str.

Novo i potpuno prerađeno izdanje poznatog i veoma pouzdanog rječnika engleskog jezika. Sadrži više od 157 000 natuknica. Posebnu pažnju

obraća amerikanizmima i tehničkom nazivlju.

Mark LESTER, *Readings in Applied Transformational Grammar*, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1970, 314 str.

Ovo je zbirka članaka i odlomaka raznih autora koji se bave primjenom transformacijsko-generativne gramatike u književnoj i stilskoj analizi, razvijanju sposobnosti pismenog izražavanja, nastavi stranih jezika, nastavi čitanja i sl.

David CRYSTAL, *What is Linguistics?* Arnold, London, II izdanje, 1969, VIII + 88 str.

Ova knjižica pisana je jednostavno i namijenjena je onome koji bi želio studirati lingvistiku, ali mu njen predmet nije dokraja jasan. Uvod je koristan i diplomiranom nastavniku jezika.

J. F. WALLWORK, *Language and Linguistics*, Heinemann Educational Books, London, 1969, 184 str.

Čitatelj bez lingvističkog predznanja saznat će kako lingvisti, posebno engleski lingvisti, gledaju na svoj jezik, kako ga opisuju i što pri tom otkrivaju o funkcioniranju i funkciji jezika. Riječ je ovdje i o jeziku kao sustavnoj pojavi i o ulozi jezika u društvu i obrazovanju.

Randolph QUIRK, *The Use of English*, Longmans, II izdanje, 1968, With Supplements by A. C. Gimson and Jeremy Warburg. 370 str.

Zgusnuti pregled svih onih vidova engleskog jezika kojima se bavi suvremena znanost uključujući i najnovije poglede (12 poglavlje), pisan samo s najnužnijom tehničkom terminologijom, a namijenjen obrazovanom nespecijalistu. Uz malo koncentracije svako poglavlje otvara nove vidike o engleskom jeziku.

P. CHRISTOPHERSEN, A. O. SANDVED, *An Advanced English Grammar*, Macmillan Student Editions, 1969, 278 str.

Ova knjiga nije stereotipan udžbenik. Akcent je na strukturi i sistematičnosti jezika, pa je manje izvor nagomilanih podataka, a više rezultat primjene lingvističkih, osobito strukturalističkih principa na opis nekih izabranih poglavlja engleske gramatike koja obično strancu predstavljaju teškoću.

Knud SCHIBSBYE, *A Modern English Grammar*, II izdanje, Oxford University Press, London, 1970, 390 str.

Tradicionalni tip evropskog gramatičkog priručnika za studenta i nastavnika, razdijeljen prema vrstama riječi. Podsjeća na poznatu knjigu Zandvoorta, samo što rečenica nije posebno obrađena, a mnogobrojni ilustrativni primjeri novijeg su datuma iz knjiga i časopisa. Vrlo koristan izvor podataka.

Francuski jezik (Sastavio: J. Tarle)

A. MARTINET, *Éléments de Linguistique générale*, Pariz, A. Colin, 1967, 210 str.

Ovaj priručnik, iz pera poznatog francuskog strukturalista, odličan je uvod u problematiku jezika uopće: kompletan, organski povezan, jasno pisan, ali istovremeno vrlo gust, kondenziran.

G. MOUNIN, *Clefs pour la linguistique*, Pariz, Seghers, 1968, 189 str.

Ova je knjiga na razini vrlo vrijedne popularizacije lingvističkih problema, i može odlično poslužiti kao propeutika za mnogo težu, gore navedenu Martinetovu knjigu.

G. COURT, *La Grammaire nouvelle à l'école*, Pariz, P. U. F., 1968, 162 str.

Autor, srednjoškolski profesor, daje niz praktičnih sugestija kako da se obnovi nastava gramatike u svjetlu dostignuća moderne lingvističke misli.

J. C. CHEVALIER, C. BLANCHE-BENVENISTE itd., *Grammaire Larousse du français contemporain*, Pariz, Larousse, 1964, 416 str.

Ova gramatika, koja je naišla na vrlo pozitivne odjeke i u Francuskoj i u svijetu, sretno kombinira tradicionalni gramatički pristup s rezultatima suvremene lingvističke znanosti.

G. MAUGER, *Grammaire pratique du français d'aujourd'hui: Langue parlée, langue écrite*, Pariz, Hachette, 1968, 416 str.

Ova gramatika, iz pera autora poznatog Kurza francuskog jezika i civilizacije donosi niz korisnih upozorenja za razgraničavanje govornog i pisanog registra francuskog jezika.

B. MALMBERG, *Phonétique française*, Malmö, Hermods, 1969, 194 str.

Poznati švedski lingvist napisao je ovu dosad najbolju fonetiku francuskog jezika, koristeći se rezultatima suvremene lingvistike i eksperimentalne fonetike.

P. R. i M. LEON, *Introduction à la phonétique corrective à l'usage des professeurs de français à l'étranger*, Pariz, Hachette-Larousse, 1964, 98 str.

Ovaj kratki priručnik daje niz korisnih uputa za nastavu francuske fonetike profesorima francuskog kao stranog jezika.

H. MITTERRAND, *Les mots français*, Pariz, P. U. F., (»Que sais-je?«, br. 270), 1964, 128 str.

Ova knjžica prilično je potpun uvod u probleme francuske leksikografije.

S. ULLMANN, *Précis de sémantique française*, Bern, A. Francke, 1959, 352 str.

Ovaj udžbenik poznatog engleskog romanista više je nego uvod u francusku semantiku; on je i uvod u francusku lingvistiku, od fonetike do stilistike.

P. ROBERT, *Petit Robert — Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Pariz, Société du Nouveau Littre — Le Robert, 1967, 1972 str.

Osnovne kvalitete ovog nezamjenjivog jednojezičnog rječnika u tome su što nije samo alfabetski nego i analoški, što sistematski upozorava na mnogostruke jezične razine leksika i što za ilustraciju leksika pisanog jezika uzima primjere u modernih autora, sve do autora naših dana.

P. ROBERT, *Micro Robert — Dictionnaire du français primordial*, Pariz, Société du Nouveau Littre — Le Robert, 1971, 1207 str.

Ovaj rječnik od otprilike trideset tisuća riječi kondenzacija je gore navedenog rječnika.

Njemački jezik (Sastavio: S. Žepić)

Der große Duden

Bd. 1. *Rechtschreibung der deutschen Sprache und der Fremdwörter*, Mannheim, Bibliographisches Institut, 1967, 800 str.

Pravopisni rječnik s objašnjenjima značenja nepoznatijih riječi. Najneophodniji priručnik za svakoga tko se bavi njemačkim.

Bd. 4. *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*, Mannheim, Bibliographisches Institut, 1965, 774 str.

Gramatika tradicionalnog tipa školske gramatike, vrlo iscrpna, s mnoštvom primjera i registrom za pitanja gdje postoji nesigurnost u jezičnoj praksi. Više deskriptivna nego preskriptivna.

Bd. 9. *Hauptschwierigkeiten der deutschen Sprache*, Mannheim, Bibliographisches Institut, 1965, 760 str.

Priručnik koji objašnjava u obliku natuknica gramatička, stilistička i pravopisna pitanja.

Bd. 10. *Bedeutungswörterbuch*, Mannheim, Bibliographisches Institut, 1970, 815 str.

Kombinacija pravopisnog i stilističkog rječnika gdje su mnoga semantička objašnjenja dana u slikama.

I ostali Dudenovi priručnici, napose *Stilwörterbuch der deutschen Sprache*, Mannheim 1963, vrlo su korisni za praktičnu upotrebu.

Siebs, *Deutsche Aussprache*. Reine und gemäßigte Hochlautung mit Aussprachewörterbuch. Herausgegeben von Helmut de BOOR, Hugo MO-SER und Christian WINKLER, Berlin, Walter de Gruyter, 1969, 494 str. Rječnik pravilnog izgovora zasnovan na idealnoj izgovornoj normi s opširnima teoretskim uvodom.

Gerhard HELBIG — Wolfgang SCHENKEL, *Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Verben*, Leipzig, VEB Bibliographisches Institut, 1969, 311 str.

Ova studija, premda rječnik zauzima veći dio knjige, diskutira sintaktičko-semantičke karakteristike glagola u tradicionalnom i generativnom jezičnom modelu. Rječnik je vrlo koristan kao priručnik za ispravnu upotrebu najčešćih glagola i glagola kojih je upotreba za stranca najteža.

Vorschläge für eine strukturelle Grammatik des Deutschen, Herausgegeben von Hugo STEGER, Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1970, 585 str.

Zbirka važnijih studija objavljenih u razdoblju između 1938. i 1967, koje tretiraju gramatičke probleme njemačkog jezika strukturalistički.

Wolfgang FLEISCHER, *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*,

Leipzig, VEB Bibliographisches Institut, 1969, 327 str.

Tvorba riječi prikazana pojmovnim aparatom američkog strukturalizma.

Germanistische Arbeitshefte, Herausgegeben von Otmar WERNER und Franz HUNDSNURSCHER, Max Niemeyer Verlag, Tübingen.

Lingvistika u Saveznoj Republici Njemačkoj nastoji se posljednjih godina priključiti strukturalističkim strujanjima u svjetskoj lingvistici i nadoknaditi ono što je izgubila zbog prevlasti lingvističke doktrine Lea Weisgerbera. Osobito je zapadnonjemačka germanistika u tom smislu znatno zaostala za germanistikom izvan Njemačke. *Germanistische Arbeitshefte* vrlo su ozbiljan prilog da se ta namjera ostvari. Do sada izašlo:

Otmar WERNER, *Einführung in die strukturelle Beschreibung des Deutschen*, Teil I.

Franz HUNDSNURSCHER, *Neuere Methoden der Semantik*. Eine Einführung anhand deutscher Beispiele.

Wolfgang HERRLITZ, *Historische Phonologie des Deutschen*, Teil I: Vokalismus.

Bernd NAUMANN, *Wortbildung in der deutschen Gegenwartssprache*.

Linguistik I, Lehr- und Übungsbuch zur Einführung in die Sprachwissenschaft. Autorengruppe: Hans BÜHLER, Gerd FRITZ, Wolfgang HERRLITZ, Franz HUNDSNURSCHER, Bernd INSAM, Gerd SIMON, Heinrich WEBER.

Ruski jezik (Sastavio: M. Popović)

1. С. И. ОЖЕГОВ, *Словарь русского языка*

To je 7., nepromijenjeno izdanje, izašlo u Moskvi 1968. U njemu su 53 tisuće ruskih riječi, protumačene ruskim riječima. Osim tumačenja dani su svi oni oblici promjenljivih riječi koji se tvore drugačije nego što bismo to očekivali na osnovi pravila za tvorbu pojedinih oblika. Osim toga, navedeni su svi oni oblici promjenljivih riječi čiji bi nas naglasak mogao iznenaditi. Iz rječnika se također dobro vide parovi svršenih i nesvršenih glagola.

2. И. И. ТОЛСТОЙ, *Сербско-хорватско-русский словарь*

Ovo je 3., ispravljeno i dopunjeno iz-

danje, izašlo u Moskvi 1970. U njemu su obrađene 54 tisuće riječi. Riječi srpskog književnog jezika više su zastupljene nego riječi hrvatskog književnog jezika.

3. С. ИВАНОВИЧ и И. ПЕТРАHOBИЧ, *Русско-сербскохорватский словарь*

To je 2., neizmijenjeno izdanje, izašlo u Moskvi 1966. U njemu je obrađeno 38 tisuća riječi. Bez obzira na činjenicu da je ovaj rječnik izašao nakon Poljančevog, mislim da ga nije nadmašio, pa je najbolje da se u radu kombinira jedan s drugim.

4. З. Е. АЛЕКСАНДРОВА, *Словарь синонимов русского языка*

Izdan je u Moskvi 1968, a obrađuje devet tisuća sinonimskih nizova. Ako dublje uđemo u jezik, ustanovit ćemo da pravih sinonima gotovo i nema, ali za nas je ipak zanimljivo koje riječi, grublje gledano, ruski autor shvaća kao jedan sinonimski niz.

5. Ю. В. ВАННИКОВ и А. Н. ЦУКИН, *Картинный словарь русского языка*

Ovo je 2. izdanje, izdano u Moskvi 1969. Crteži-pojmovi raspoređeni su po vrstama riječi, a protumačeni su, osim ruskim jezikom, još i engleskim, francuskim i španjolskim.

6. А. МЕНАС и М. И. ИЛЪЯШ, *Лексика и фразеология современного русского языка*

Ova je skripta izdalo Sveučilište u Zagrebu 1971. U njima su ukratko dani osnovni pojmovi iz leksika i frazeologije, nakon čega slijedi velik broj dobro odabranih vježbi.

7. М. СКЛЯРОВ *Методика преподавания русского языка и литературы*

I ova je skripta izdalo Sveučilište u Zagrebu. Izašla su 1969.

8. *Русский язык за рубежом*, журнал научно-методического центра русского языка при МГУ

Onima koji ovaj časopis nisu do sada dobivali, preporučujem da se na njega pretplate. Izlazi četiri puta godišnje. Posljednji je izašao br. 4 za 1971.

Talijanski jezik (Sastavio: J. Jernej)

Renzo TITONE, *Le lingue estere: metodologia didattica*, Zürich, Pas-Verlag, 1966, 618 str.

Fundamentalno djelo poznatog talijanskog stručnjaka na polju psiholingvistik. Obraduje na pristupačan način temeljne didaktičke probleme nastave stranih jezika s osobitim obzirom na pitanja semantike, sintakse, prevodenja, kontrastivnog proučavanja jezika i dr.

Enrico ARCAINI, *Dalla linguistica alla glottodidattica*, Torino, Società editrice internazionale, 1968, 252 str.

Nakon prikaza lingvističkih temelja didaktike stranih jezika autor se zadržava na konkretnim problemima nastave izgovora, leksika, sintakse. Primjeri su ponajviše s područja francuskog jezika.

Enrico ARCAINI, *Principi di linguistica applicata*, Bologna, Società ed. Il Mulino, 1967, VIII + 453 str.

Knjiga obrađuje opširnije i dublje problematiku tretiranu u prije navedenom djelu. Tumači i najnovije lingvističke pravce uključujući transformacijsko-generativnu teoriju Noama Chomskoga.

Giacomo DEVOTO — Maria Luisa ALTIERI, *La lingua italiana. Storia e problemi attuali*. Torino, Edizioni RAI, 1968, 323 str.

U prvom dijelu knjige (str. 9—125) G. Devoto daje sažet prikaz povijesti talijanskog jezika od početka do uključivo XIX stoljeća. U drugom dijelu profesorica Altieri (s tržaćanskog Filozofskog fakulteta) prikazuje na živ način probleme talijanskog jezika u XX stoljeću ulazeći pri tom i u stilske karakteristike pojedinih suvremenih talijanskih pisaca (Moravia, Pratolini, Bassani, Rea, Cassola, itd.).

Bruno MIGLIORINI, *Profili di parole*, Firenze, Le Monnier, 1968, 233 str.

Autor, ugledni talijanski stručnjak na području leksikologije i semantike, živahnim stilom analizira etimološki sedamdesetak riječi (npr. *carosello*, *gattopardo*, *uragano*). Knjiga je metodološki vrlo instruktivna jer nam zorno prikazuje načine moderne semantičke analize, a prikladna je i kao stručna lektira u višim razredima.

Gino ALLEGRI, Antonio AMATO, Vera BOVA, Franca DE ANGELIS, Francesco Paolo DE VIVO, Luigi GIOBBIO, Mauro RUGGIERO, Renzo TI-

TONE, *L'insegnamento delle lingue straniere per i docenti della scuola media*. Torino, ed. Internazionale, 1967, 296 str.

Knjiga sadrži prikaze iz područja didaktike stranih jezika (engleskog, francuskog i njemačkog). Zanimat će nastavnike tih jezika jer donosi praktične savjete primjenjive i u našim uvjetima.

Giulio C. LEPSCHY, *La linguistica strutturale*, Torino, Einaudi, 1966, 234 str.

Sažet prikaz strukturalne lingvistik iz pera poznatog talijanskog stručnjaka, profesora opće lingvistik na sveučilištu Reading u Engleskoj. Knjiga je pisana jasnim i razumljivim stilom.

Mario SALTARELLI, *La grammatica generativa trasformazionale*, Firenze, Sansoni, 1970, 157 str.

To je uvod u generativno-transformacijsku lingvističku teoriju (Chomsky i dr.). Zanimat će osobito one koji imaju afiniteta za apstraktan pristup lingvističkim problemima.

Tullio DE MAURO, *Introduzione alla semantica*, Bari, Laterza, 1966, 238 str.

Riječi i izrazi sami po sebi nemaju značenja, nego jedino po onome što im ga ljudi pridavaju kad govore. Tako tvrdi autor, jedan od autoritativnih talijanskih predstavnika novih lingvističkih pravaca.

R. A. HALL junior, *La struttura dell'italiano*. Presentazione di Luigi Heilmann. Roma, Armando Editore, 1971, 431 str.

Djelo je prvi pokušaj cjelovitog strukturalnog opisa talijanskog jezika. Fonologija i tvorba riječi obrađene su opširno; u manjoj mjeri to vrijedi za sintaksu. Neke postavke bit će teško primjenjive u praktičnoj nastavi.

U. BORTOLINI, C. TAGLIAVINI, A. ZAMPOLLI, *Lessicq di frequenza della lingua italiana contemporanea*. IBM Italiana, 1971, LXXX-534 str. leksikonskog formata.

Taj prvi, s nestrpljenjem očekivani, čestotni rječnik talijanskog jezika (kratica LIF) rađen je na korpusu od 500 000 riječi te zamjenjuje prijašnje manje radove na tom području (T. M. Knease i B. Migliorini).

UPUTE SURADNICIMA

Uz poziv na suradnju koji smo uputili kolegama nastavnicima stranih jezika u uvodnom članku *Zašto izlazimo* dajemo nekoliko uputa budućim suradnicima za pripremanje priloga za časopis.

- 1) Priloge treba pisati strojem u 3 primjerka (od kojih jedan na debljem papiru) s proredom tako da na jednoj strani bude 30 redaka, a u svakom retku 60 znakova (standardna kartica).
- 2) Prilozi za rubrike *Lingvistika* i *Metodika* mogu imati najviše 16 strana (»kartica«), a prilozi za ostale rubrike najviše 8 strana (»kartica«).
- 3) Bilo bi korisno da se suradnici prije nego što napišu svoj prilog usmeno ili pismeno obrate uredništvu s prijedlogom o čemu žele pisati i da se dogovore o temi, naslovu, obradi i dužini priloga.
- 4) Rukopisi se šalju na adresu uredništva: Filozofski fakultet, Odsjek za anglistiku, soba B-018, Đure Salaja 3, 41000 Zagreb.
- 5) Molimo suradnike da uz rukopis pošalju: a) točnu adresu, b) zanimanje, c) ustanovu u kojoj su zaposleni.
- 6) Svi se objavljeni rukopisi honoriraju, pa molimo suradnike da pošalju i broj tekućeg računa kako bi im se nakon izlaska broja u kojem su surađivali mogao poslati honorar.

Poziv na upis u HFD

Početak izlaženja časopisa **Strani jezici** trebao bi da pomogne okupljanju i organiziranju svih nastavnika stranih jezika u Hrvatskoj. Nadamo se da će čitatelji našeg lista koji izdaje **Sekcija za strane jezike Hrvatskog filološkog društva** obnoviti svoje članstvo u HFD-u i time postati članovi **Saveza društava za strane jezike i književnosti SFRJ**, a preko **Saveza** i članovi naše velike međunarodne zajednice nastavnika stranih jezika **FILPLV**. Pozivamo stoga sve kolege nastavnike stranih jezika da se učlane u **HFD** i tako pomognu rad naše **Sekcije**, da zajedničkim silama i suradnjom nastavimo rad na izdavanju časopisa.

Podaci o autorima

Dr Ivana Batušić, viši predavač, Filozofski fakultet, Zagreb — Mr Davorka Celmić, savjetnik, Zavod za unapređivanje stručnog obrazovanja SR Hrvatske, Zagreb — Mladen Dolenc, savjetnik, Zavod za unapređivanje osnovnog obrazovanja SR Hrvatske, Zagreb — Dr Rudolf Filipović, sveuč. prof., Filozofski fakultet, Zagreb — Dr Vladimir Ivir, sveuč. docent, Filozofski fakultet, Zagreb — Dr Josip Jernej, sveuč. prof., Filozofski fakultet, Zagreb — David Jolly, lektor, Filozofski fakultet, Zagreb — Mirjana Jurčić, profesor, Pedagoška akademija, Zagreb — Dr Damir Kalođera, sveuč. docent, Filozofski fakultet, Zagreb — Mr Dora Maček, sveuč. asistent, Filozofski fakultet, Zagreb — Dr Antica Menac, sveuč. prof., Filozofski fakultet, Zagreb — Zlatko Muhvić, savjetnik, Zavod za unapređivanje osnovnog obrazovanja SR Hrvatske, Zagreb — Milenko Popović, sveuč. asistent, Filozofski fakultet, Zagreb — Gertruda Postl-Božić, lektor, Filozofski fakultet, Zagreb — Nives Sironić-Bonefačić, profesor, Gimnazija V. I. Lenjin, Zagreb, Križanićeva 4a — Dr Miho Skljarov, sveuč. docent, Filozofski fakultet, Zagreb — Jere Tarle, sveuč. asistent, Filozofski fakultet, Zagreb — Renata Volos, lektor, Filozofski fakultet, Zagreb — Dr Stanko Žepić, sveuč. docent, Filozofski fakultet, Zagreb